

Lakialoite LA 16/2026 vp

Tere Sammallahti kok ym.

Lakialoite laiksi valtionavustuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi valtionavustuksista annetun lain (avustuslaki) 14 § siten, että avustusta saavan yhdistyksen tai säätiön edellytettäisiin julkaisevan tiedot avustuksen käyttökohteista ja -tavoista. Muutoksella parannetaan julkisen rahoituksen käytön läpinäkyvyyttä.

Voimassa olevan lain 14 §:n mukaan valtionavustuksen saajaan kohdistuu tiedonantovelvollisuus, jonka nojalla valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Nykymuotoinen tiedonantovelvollisuus ei kuitenkaan tarkoita tietojen julkisuutta.

Aloitteen tarkoitus on laajentaa tiedonantovelvollisuutta siten, että valtionavustusta saavan yhdistyksen tai säätiön tulisi julkistaa avustuskohdekohtainen kirjanpito valtionavustuksen osalta avustusten käytön luotettavan, läpinäkyvän ja vertailukelpoisen seurannan mahdollistamiseksi.

Aloitteen tarkoitus ei ole edellyttää avustuksia saavilta yhdistyksiltä tai säätiöiltä nykyistä laajempaa julkisuutta muun kuin valtionrahoituksen osalta.

PERUSTELUT

Lakialoitteen tavoitteena on parantaa julkista rahoitusta saavien tahojen rahojen käytön läpinäkyvyyttä. Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi valtionavustuksista annetun lain 14 §:ää siten, että valtionavustusta saavan yhdistyksen tai säätiön tulisi julkistaa avustuskohdekohtainen kirjanpito valtionavustuksen osalta avustusten käytön luotettavan, läpinäkyvän ja vertailukelpoisen seurannan mahdollistamiseksi. Muutoksella parannettaisiin julkisen rahoituksen käytön läpinäkyvyyttä. Avustuksia jaetaan vuosittain noin 1—2 miljardia euroa huomioiden kaikki ministeriöt ja eri virastot.

Viime vuosina julkisuudessa on käsitelty tilanteita, joissa yhdistyksien avustusten käyttö ei ole kaikilta osin vastannut niille asetettuja ehtoja. Tapaukset ovat herättäneet kysymyksiä rahoituksen läpinäkyvyydestä sekä valvonnan ja seurannan riittävydestä. Havaitut puutteet voivat olla yksittäistapauksia laajempia, koska avustusrahojen käyttöön ei tällä hetkellä kohdistu kattavaa tosiasiallista valvontaa. Tätä ongelmaa voidaan torjua antamalla myös

Lakialoite LA 16/2026 vp

kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuus valvoa julkisen rahan käyttöä. Aloitteessa esitetty avustuksen käyttökohteiden yksityiskohtainen julkisuus tukisi tätä tavoitetta.

Lakialoitteella pyritään varmistamaan avoimuus avustusten käytön osalta siten, että tiedot ovat kaikille saatavissa, ei ainoastaan avustusta myöntävien tahojen erikseen tarkistaessa. Kun veronmaksajat aloitteessa esitetyllä tavalla voivat tarkastella, miten julkista rahaa on käytetty, on avustusten käyttö valvotumpaa ja toiminta avoimempaa. Tietojen avoimuus tukee osaltaan myös sitä, että julkisten varojen käyttö avustuksiin nauttii vastaisuudessakin kansalaisten luottamusta.

Jatkossa julkisia avustuksia saavilta yhdistyksiltä ja säätiöiltä käytännössä edellytettäisiin, että kirjanpidossa julkinen rahoitus on erotettava muusta rahoituksesta tositasolla. Tarkoitus ei ole edellyttää avustusten saajilta nykyistä laajempaa julkisuutta muun kuin valtionrahoituksen osalta.

Lakialoitteessa tarkoitettujen kirjanpitolietojen laajuudesta säädettäisiin tarkemmin valtionavustuslain 8 §:n mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

valtionavustuslain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään valtionavustuslain (688/2001) 14 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

14 §

Valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuus

Valtionavustusta saavan yhdistyksen tai säätiön tulee julkistaa avustuskohdekohtainen kirjanpito valtionavustuksen osalta avustusten käytön luotettavan, läpinäkyvän ja vertailukelpoisen seurannan mahdollistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 16/2026 vp

Helsingissä 31.5.2026

Tere Sammallahti kok
Vilhelm Junnila ps
Karoliina Partanen kok
Martin Paasi kok
Noora Fagerström kok
Milla Lahdenperä kok
Aleksi Jäntti kok
Jarno Linnell kok
Teemu Kinnari kok
Juha Hänninen kok
Ari Koponen ps
Atte Kaleva kok
Maaret Castrén kok
Susanne Päivärinta kok
Pauli Aalto-Setälä kok
Arto Satonen kok
Henrik Vuornos kok
Mia Laiho kok
Pertti Hemmilä kok
Terhi Koulumies kok
Ville Väyrynen kok
Marko Kilpi kok
Mari Kaunistola kok
Sofia Vikman kok
Oskari Valtola kok
Timo Heinonen kok
Markku Eestilä kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Janne Jukkola kok
Christoffer Ingo r
Sara Seppänen ps
Jorma Piisinen ps
Ben Zyskowicz kok
Miko Bergbom ps
Joakim Vigelius ps
Ville Valkonen kok
Jarmo Lindberg kok
Heikki Autto kok
Harry Harkimo liik
Timo Vornanen tv
Kaisa Garedeu ps
Rami Lehtinen ps
Tomi Immonen ps
Petri Huru ps

Lakialoite LA 16/2026 vp

Anne Rintamäki ps
Pia Sillanpää ps
Sheikki Laakso ps
Veijo Niemi ps
Sami Savio ps
Juho Eerola ps
Arja Juvonen ps
Ritva Elomaa ps
Ville Vähämäki ps
Jari Koskela ps
Jari Ronkainen ps
Sanna Antikainen ps
Merja Rasinkangas ps
Mikko Ollikainen r
Tuomas Kettunen kesk
Janne Heikkinen kok
Mikko Polvinen kesk
Onni Rostila ps
Jenna Simula ps
Mauri Peltokangas ps
Jani Mäkelä ps
Laura Huhtasaari ps
Sari Tanus kd
Pauli Kiuru kok
Heikki Vestman kok